

Neejjaarwinne

Deze keer geen artikel over een Milsbeeks gebied maar over een Milsbeekse traditie: Neejjaarwinne.

Enige tijd geleden kreeg Stichting Cultuurbehoud Milsbeek het verzoek van het Verbond Volkscultuur in de Lage Landen om mee te werken aan een onderzoek naar bedelfeesten. Deze "feesten" vinden in vele landen al eeuwenlang plaats in de karige wintermaanden. Vooral kinderen gingen daarbij langs de deuren om voedsel of zelfs brandstof voor de kachel te verzamelen. Later werden vooral snoep en muntjes opgehaald. Rijke mensen deden niet mee aan die feesten; ze moesten hun rijkdom juist delen met de armen en voelden zich vaak ook te goed om langs de deuren te gaan "schooien". Voorbeelden van bedelfeesten zijn Sint-Maarten, Nieuwjaar, Driekoningen, Vastenavond en Palmpasen.

Vroeger en ook nu nog wel kennen we "op de Milsbèk" het "Neejjaarwinne". Op 1 januari ging ik net als bijna al mijn leeftijdsgenoten na de kerkgang op pad, vaak in groepjes, om pas tegen donker weer thuis te komen. Met een katoenen pukkel om de nek gingen we alle huizen af, eerst in het centrum en langs de winkels, en daarna in de afgelegen gebieden van Milsbeek, van De Hel tot de Drie Kronen en van de Oudedijk tot de Bloemenstraat. Bij elke voordeur riepen we luidkeels "Gelukzoalig Neejjoahhr", met soms de aanvulling "zien de kuukskes al goahhr". Als je ergens de eerste was had je gewonnen, maar bijna altijd was iemand je voor geweest.

Maar ook als je niet de eerste was, kreeg je wel iets: bij de winkels een koetjesreep of zelfs een Mars. Ook kreeg je geld, een stuiver of soms zelfs een dubbeltje. Incidenteel kreeg je een gezonde appel of een mandarijn. Bij minder bedeelde mensen moest je het doen met een cent of een Marietje (koekje). Maar iedereen gaf iets en had een vriendelijk woord voor je!

Als we met onze buit thuis kwamen werd de pukkel op tafel omgekiept. Ons Mam kwaad, want dat was een zootje, vooral als het geregend of gesneeuwd had. Een pap van koekkrumels en gepureerde appels met muntjes, gelardeerd met schillen van mandarijnen. De chocolade repen hadden gelukkig de beproevingen doorstaan. En dan gingen we alles sorteren. Eerst de verpakte snoep eruit. Dan al het geld eruit vissen en schoon maken. Wat mijn zus of ik niet lekker vonden ruilden we soms met elkaar. En tussendoor maar koekjes eten. Ons Mam bleef zitten met het gezonde avondeten.

Oorspronkelijk was het "Neejjaarwinne" een bedelfeest voor de armen. Maar in onze jeugd jaren was het veranderd in een Milsbeekse traditie die voor en door de toenmalige Milsbekenaren ook behouden moest worden.

Tegenwoordig is de aanloop bij het "Neejjaarwinne" veel minder geworden, in sommige jaren zien we nog geen tien kinderen aan de deur. Ik zou eenieder op willen roepen (weer) mee te doen aan deze mooie traditie. Spoor je kinderen aan om met hun vrienden en vriendinnen op pad te gaan om de dorpsgenoten een mooi nieuw jaar toe te wensen. En volwassenen: zorg dat je kleine snuisterijen, fruit of desnoods muntjes of snoep in huis hebt om aan de kinderen te geven. Leuk, gezellig en veel gezonder dan de hele dag op de smartphone te zitten swipen.

Teun Theunissen